

Oplevelser fra Anden verdenskrig set med et barns øjne

En morgen, i 1944 tror jeg det var, vågnede jeg i soveværelset på førstesalen - jeg var fem år - og gik ned. Mine bedsteforældre som jeg boede hos var ikke i huset, som jeg normalt forventede.

Huset var et vogterhus, fra den tid da der var gennemfartsvej til Bredfald Mølle, som huset lå lige over for - kun adskilt af banelinien mellem Hjørring og Frederikshavn. Nu var det bolig for mine bedsteforældre - da min bedstefar var ansat hos DSB. - Møllen og huset eksisterer ikke mere.

Jeg kunne høre meget høje stemmer der kom fra den "Pæne stue," der havde vinduer mod vest. Da mine øjne søgte mod vinduet var ruderne smadret og stuen fyldt med glasskår. Ude på plænen foran huset var der fyldt med alle mulige mennesker, men flest tyske soldater og der blev talt højt.

Årsagen til påstyret var, at der i nattens løb var lavet sabotage på jernbanesporet, lige nedenfor vores hus, lufttrykket fra eksplosionen var skyld i de manglende ruder. I den forbindelse var der sikkert en masse forhør, som jeg ikke er vidende om.

Det jeg var vidne til dengang, står stadig meget klart i min erindring, men også andre episoder - som den aften i maj 45 meddelelsen om kapitulationen kom over BBC. Min moster med mand og barn var på besøg og da det stod klart at krigen var slut, løb min moster ud til rækværket ned mod banen, hvor der patruljerede tyske soldater og råbte Deutschland kaput. Det kan nok være min bedstemor kom ud og fik hende ind. Det var ikke alle tyske enheder, der var orienteret, dermed kunne der jo have opstået en farlig situation. Senere hørtes skyderier inde fra byen, så min moster overnattede med min toårige fætter - min onkel valgte at gå uden om byen hjem.

Hvad jeg også husker tydeligt, var overflyvningen af mit barndomshjem af tyske fly mod Norge. Ligeledes luftalarmene. Derfor havde DSB etableret et beskyttelsesrum af banesveller gravet ind i den vold, der langs banen skulle tjene til at dæmpe støjen fra togene mod de nærmeste naboer. Flere gange var også naboerne med os i beskyttelsesrummet når alarmen gik.

Hvordan man vidste det er mig ubekendt, men af og til blev der lukket for vand og gas. Vandet klarede vi ved at fylde karrene i vores vaskehus, men istedet for de uvirksomme gasblus i køkkenet havde vi - da skorsstenen lå lige op af gasbordet - en lille brændefyret ovn til e't kogegrej, så madlavningen kunne fortsætte.

Grundet min alder oplevede jeg jo ikke besættelsen som " DE Fem Forbandede År" min opvækst var ganske sørgløs.

I efterkrigsårene, blev der mellem de voksne i vores omgangskreds ikke talt meget om selve besættelsestiden, ihvertfald ikke for mine ører, det var mere bytning med rationeringsmærker jeg husker. Men jeg husker, da jeg kom i skole i august 46, at min klasselærer, som også var min dansklærer, var bevæget når den tid blev berørt.

Min skolevej var af Østerbro over ledvogtningen (før gangbroen) til Lille Østergade, krydsede så Frederikshavnsvej og så ind på Østre kommuneskole. Men fra Bryggeriet Vendia over en strækning ned mod der hvor Falck-stationen ligger i dag, var der interneringslejr for flygtninge - røde barakker med pigtråd om og maskinpistolbevæbnede vagter. Det var jo spændende i den alder - så istedet for den slagne vej krydsede jeg over bane - legemet gennem møllen til Frederikshavnsvej, hvad jeg naturligvis ikke måtte.

Efterrationalisering

Selv om min erindring fra den tid er klar, er det ikke dagligdags tanker. Men for et stykke tid siden fik jeg en reminder. NS - havde en notits (sidst på sommeren 2014) om at man i et skur under nedbrydning fandt sprængstof fra krigens tid - sikkert skjult af modstandsfolk. Tanken gik tilbage til sabotagen jeg oplevede. Jeg kender skurets placering og i nærheden boede en kollega til min bedstefar - en stille og flink mand - han byggede efter krigen et nyt hus med kælder og centralvarme - vi havde kakkellovn. Drengene vil jo gerne ha' et sted med værktøj, hvor der kan tømres noget sammen og her fik jeg lov til som 14-15 årig at udfolde mine evner i en varm kælder. Men en dag synes jeg der var noget forkert ved værktøjsskabet. Det viste sig at ha' et hemmeligt rum indeholdende en 9mm pistol med tilhørende ammunition, som jeg naturligvis holdt fingrene fra.

Nu, kunne jeg ikke lade være med at tænke tilbage, at denne stille mand sagtens kunne være typen på en modstandsmand, der genialt skjulte sprængstof bag beklædningen i et skur, der lå lidt afsides fra egen bolig. Måske var han medlem af den sabotagegruppe, der var årsag til vores rudeknusning. **Hvem ved?**

Leif Larsen

Ærenprisvej 4

9800 Hjørring